



Кримський півострів у контексті повномасштабної агресії російської федерації проти України

16.03.2022

Активна фаза російської агресії проти України розпочалася задовго до 2022-го року, ще у 2014-му, з окупації Криму та вторгнення до Донецької та Луганської областей. За останні 8 років російська федерація системно перетворювала Крим на свою військову базу. Цей факт відзначала не лише Україна – резолюції щодо мілітаризації АР Крим та міста Севастополя ухвалювалися Генеральною Асамблеєю ООН протягом кількох років до повномасштабної агресії РФ проти України. З першого дня цього нового етапу війни Крим активно використовується росією як один із ключових плацдармів для нападу на Україну.

Ось деякі з останніх тенденцій щодо Криму на тлі розгорнутої Росією війни на материковій частині України. Перший бріф, підготовлений Представництвом Президента України в Криму, доступний за посиланням <https://cutt.ly/HA6NLNt>

1 Крим чинить опір: навіть в умовах репресивного окупаційного режиму на півострові відбулися поодинокі протести проти війни в Україні.

У Криму відбулося декілька локальних протестів проти війни в Україні. Можливість отримання інформації з півострову дуже обмежена, особливо зараз. Однак, з відкритих джерел ми знаємо, що протести мали місце щонайменше у таких містах як Сімферополь, Ялта та Феодосія. Також джерела Представництва Президента України в Криму стверджують, що протести відбулися також у Євпаторії. Учасники протестів отримали штрафи або були затримані.



Севастополь, пам'ятник Шевченку, 9 березня, 2022

Після початку повноцінної військової кампанії на території України, росія ухвалила нове законодавство, яке встановлює відповідальність за «дискредитацію збройних сил РФ» та «дезінформацію» про їхню діяльність. Нові закони одразу почали застосовувати в Криму. Як повідомляє Радіо Свобода, вже через три дні після ухвалення нового закону окупаційна поліція повідомила про чотири випадки такої «дискредитації», окупаційні суди винесли рішення про штрафи. Одне з рішень про штраф за антивоєнний плакат виніс сумнозвісний суддя Віктор Можелянський, який у 2021-му потрапив під санкції ЄС за участь у політично мотивованих судових справах.



Фото: Крим, березень 2022

Ще одну людину заарештували за те, що вона розфарбувала монумент російським військовослужбовцям, які брали участь в окупації Криму в 2014-му.

Нові закони поєднуються із такими речами, як жорстка пропаганда на підтримку володимира путіна та так званої антинацистської «військової операції», а також погрозами кримчанам щодо розповсюдження інформації, що суперечить московській пропаганді. Наприклад, джерела Представництва на півострові повідомляють, що батьків школярів у месенджерах залякують тим, що їхні діти можуть отримати реальні терміни ув'язнення за участь у протестах або «дискредитації» російської армії.

2

Політичні переслідування в Криму тривають.

16 березня 2022 року кримськотатарський правозахисник Абдурешит Джеппаров був затриманий після обшуку, проведеного в його будинку окупаційними правоохоронними органами. Кілька днів тому пан Джеппаров розповів в інтерв'ю українському виданню [LB.ua](https://lb.ua) про нищівні втрати російської армії, які очевидні для кримчан (повні морги та переповнені лікарні). Також він сказав, що кримські татари вітатимуть деокупацію півострова. На самому початку окупації Криму, у вересні 2014 року, син і племінник пана Джеппарова були викрадені і досі вважаються зниклими безвісти. Також 16 березня 2022 року було затримано кримськотатарських активістів Февзі Якубова та Мухаммеда-Алі Джеппарова, які прийшли підтримати пана Джеппарова під час обшуку.



Суди в Криму та росії продовжують розглядати політично вмотивовані справи, переважно проти членів кримськотатарської спільноти. Так, 10 березня було оголошено вирок у одній із таких справ. У рамках групової справи був засуджений, зокрема, журналіст Ремзі Бекіров — до 19 років ув'язнення. Організація «Репортери без кордонів» та Комітет захисту журналістів (СРЖ) виступили із заявами, в яких розкритикували рішення суду та вимагають негайного звільнення журналіста.

Справу Нарімана Джеліяля, як і багато інших справ, продовжують розглядати суди, переважно на території російської федерації, куди заарештованих етакують із території Криму в порушення міжнародного права.

Тим часом, Консульства України призупинили роботу в російській федерації. Тому ми закликаємо представників іноземних посольств відвідувати судові засідання у політично мотивованих справах. Розклади можна знайти тут: <https://cutt.ly/2A7BAZZ>

3

Жителі Криму в лавах окупаційній армії: незважаючи приховування кількості загиблих, дедалі більше інформації з'являється в соціальних мережах.

Окупаційна адміністрація російської федерації в Криму продовжує приховувати реальну кількість вбитих солдатів, відправлених на війну з Криму. Водночас, кількість вбитих та полонених кримчан, що несли службу в окупаційних військах, продовжує зростати.

Аналіз інформації з відкритих джерел свідчить про серію похорон по всьому Криму: 14 березня в Керчі, 12 березня в Севастополі та Алушті, 10 березня в Севастополі (дві особи), 9 березня в Севастополі, а також похорони, що відбулися 7 та 5 березня. Усі вони - уродженці Криму, громадяни України, які після початку окупації незаконно отримали російське громадянство.



Фото: Радіо Свобода, 14 березня, Керч, АР Крим

4

Поранених солдатів окупаційної армії з різних регіонів РФ відправляють на лікування до Криму.

У попередньому брифі ми повідомили, що лікарні у Криму, а особливо у його північній частині, заповнені пораненими російськими солдатами, а морги - трупами. Ми отримуємо делалі більше підтверджень цьому. Наприклад, джерела на залізничному вокзалі Сімферополі повідомляють про характерний запах трупів, присутній біля колій - імовірно, від вагонів, які стоять на залізничному вокзалі.

У Криму лікують не лише поранених на материковій Україні кримчан. Росія активно використовує в якості гарматного м'яса жителів різних районів російської федерації неслов'янського походження, яких потім відправляє на лікування до Криму. Нещодавно через власні джерела ми отримали список із 44 російських солдатів переважно дагестанського походження із 150-ї дивізії, що розташована в Новочеркаську (Ростовська область), яких ймовірно відправили в госпіталь у Крим після поразки в бою з українською армією. Представництво намагається перевірити цю інформацію через інші джерела.

5

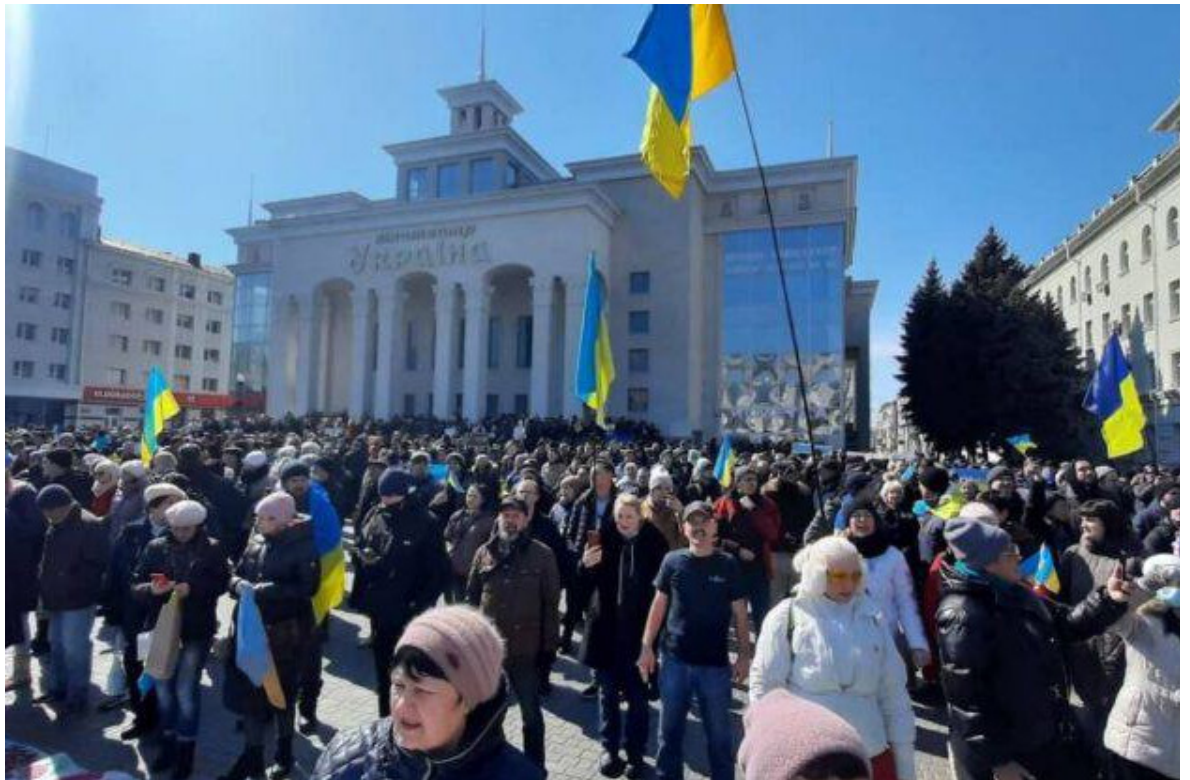
Тиск на представників місцевого самоврядування та активістів на окупованих територіях сусідньої з Кримом Херсонської області, яка продовжує чинити опір окупації.

Представництво уважно стежить за ситуацією в Херсонській області, оскільки ця територія є "воротами" з материкової України до Криму. Один з двох офісів Представництва розташований у Херсоні. Окрім того, цей регіон відомий тим, що прийняв багато ВПО з Криму після початку окупації півострова у 2014-му.

Події останніх тижнів у Херсонській області доволі драматичні - регіон став місцем жорстких сутичок окупаційної армії та ЗСУ, деякі частини області було тимчасово окуповано. Водночас, мирні протести проти окупації відбуваються навіть у частково окупованих містах і селах, як от у Генічеську, Каховці, Білозерці, Херсоні.

Російські війська намагаються створити так звану Херсонську народну республіку за відпрацьованим сценарієм, який був реалізований у Донецькій та Луганській областях у 2014 році. Одним із перших кроків є насильство над тими, хто активно виступає проти окупації. А саме - викрадають представників місцевої влади, які твердо тримають позицію щодо територіальної цілісності України, співробітників Служби безпеки (у тому числі, колишніх працівників і пенсіонерів), журналістів, активістів. Деякі з них можуть бути закатовані і навіть убиті. Так, 12 березня у Новій Каховці зник активіст Сергій Цигіпа, а того ж дня в сусідній Каховці зник журналіст Олег Батурин.

Є численні свідчення про спроби тиску на місцевих обранців, які відмовилися брати участь у реалізації сценарія окупаційних військ. Окупанти встановили свої блокпости, де перевіряють телефони та автомобілі мешканців. “Якщо в телефоні виявлено щось підозріле, людей негайно затримують”, – повідомив Представництву один херсонець. Крім того, окупаційні війська вламуються до домівок «особливо небезпечних» осіб. Командування може навіть направити війська в населені пункти, які не підконтрольні російським збройним силам, з метою викрадення конкретної людини.

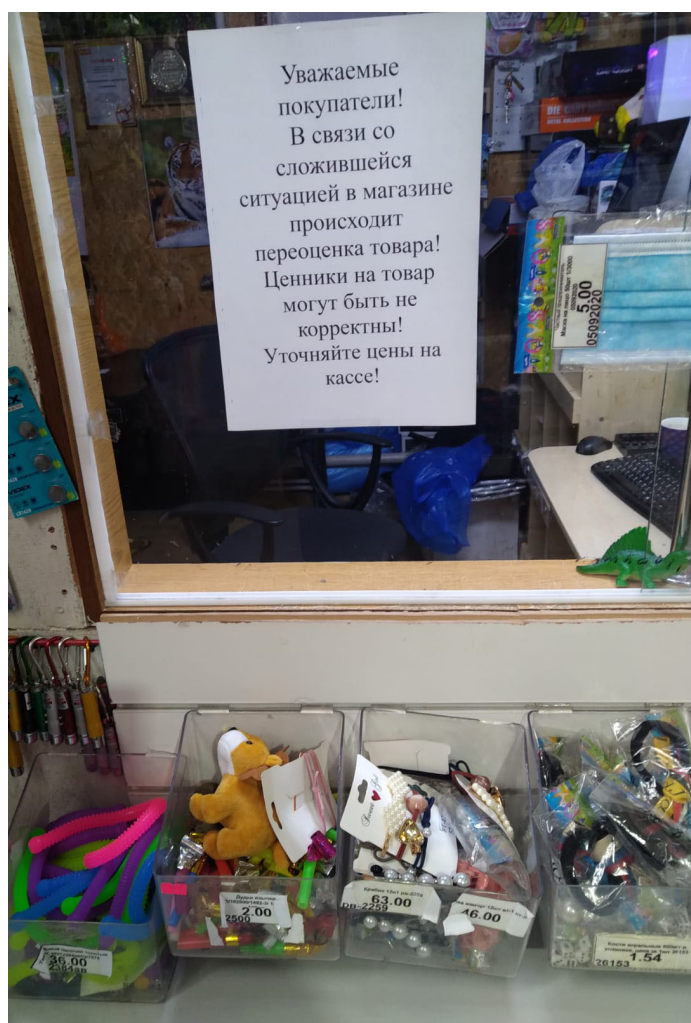


Херсон — це Україна. Березень 2022

6

Через погіршення економічної ситуації в Криму починається дефіцит деяких товарів першої необхідності.

Згідно з інформацією Представництва, у Криму спостерігається дефіцит товарів першої необхідності, наприклад, цукру. У деяких кримських містах продаж базових продуктів був обмежений. Подекуди, люди зовсім не можуть придбати цукор (до прикладу, спершу у Феодосії продаж цукру був обмежений до двох кілограм в одні руки, а за декілька днів продукт зник із полиць повністю). Ціни на бакалію швидко ростуть. Є магазини, які розмістили оголошення, що ціни не є фіксованими і можуть змінюватися протягом дня, тому клієнтам варто уточнювати актуальну вартість, якщо вони бажають щось придбати.



7

Основні запити жителів Криму стосуються оформлення українських документів, а також уникнення мобілізації до російської армії.

До Представництва продовжують надходити звернення від мешканців Криму, громадян України. Серед ключових запитів – перетин кордону з третіми державами через проблему документації (наразі Представництво спільно з МЗС працює над вирішенням цієї проблеми), а також питання як уникнути призову та мобілізації до російських збройних

сил. Також звертаються громадяни інших країн щодо питань приєднання до Збройних сил України.

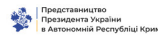
Кримськотатарський активіст і правозахисник Сервер Мустафаєв виступив із заявою проти війни та на підтримку мужності громадян України.

«Але з іншого боку, на жаль, ось такою ціною сьогодні доводиться розплющувати очі всій світовій спільноті на те, що з 2014 року були перші сигнали, тривожні сигнали, на які ліниво реагував світ. Я дуже захоплений відвагою українського народу. Я щиро вірю, що все це неодмінно закінчиться перемогою правди та справедливості над усією тією несправедливістю, обманом та пропагандою, які тривали всі ці роки. Я впевнений, що тепер байдужих не залишиться. Саме на цьому ми наголошували протягом попередніх 8 років. Не чекайте, доки лихо прийде у ваш дім. Кожен із нас має вміти побачити і запобігти тим бідам, які можуть завтра опинитися в нас на порозі.» (10 березня 2022 р.)



Правозахисник і журналіст Сервер Мустафаєв перебуває під вартою з травня 2018 року за сфальшованими звинуваченнями у тероризмі. 12 вересня 2020 року він був переведений з Криму на південний захід росії і засуджений російським військовим судом 16 вересня 2020 року до чотирнадцяти років колонії суворого режиму. 21 серпня 2020 року Указом Президента України Володимира Зеленського Сервера Мустафаєва нагороджено орденом «За заслуги» III ступеня. Наразі він перебуває під вартою в одній із російських колоній.

Запуск спільного порталу українських державних органів для збору фактів про порушення прав людини внаслідок російської агресії: humanrights.gov.ua [aggression: humanrights.gov.ua](https://humanrights.gov.ua)



Для чого цей портал Що фіксувати Як фіксувати



Розпочато спільну ініціативу Офісу Президента України, Міністерства юстиції України, Міністерства закордонних справ України та Представництва Президента України в Автономній Республіці Крим щодо збору фактів про порушення прав людини. [Веб-платформа](#) спрямована на збір та обробку інформації про порушення прав людини внаслідок російської агресії в Україні. Зібрана інформація буде використана Україною в якось доказової бази в Європейському суді з прав людини та Міжнародному суді ООН.

Представництво також співпрацює з коаліцією неурядових організацій [Ukraine.5am](#), яка займається документуванням військових злочинів в Україні з метою захисту жертв російської збройної агресії та притягнення до відповідальності вищого керівництва РФ, а також безпосередніх винуватців воєнних злочинів та злочинів проти людства. До коаліції входять 16 українських правозахисних організацій.

Російська федерація вчиняє військові злочини та злочини проти людяності не лише на території материкової України, а й в окупованому Криму. Серед ключових із них:

- ▶ Призов та мобілізація жителів Криму до лав збройних сил РФ та інших військових формувань, зокрема для участі у бойових діях на території материкової України;
- ▶ Пропаганда війни та насильства проти України, зокрема з використанням системи освіти в Криму;
- ▶ Переслідування громадян України, у тому числі активістів, кримських татар та українців, журналістів у Криму в контексті збройної агресії російської федерації проти України.

За додатковою інформацією звертайтеся до Марії Томак, очільниці Служби забезпечення діяльності Кримської платформи: +380503457457, tomak.maria@gmail.com.

Довідково. Представництво Президента України в Автономній Республіці Крим (далі – Представництво) було створене з метою сприяння виконанню в АРК повноважень, покладених на Президента України. Після початку тимчасової окупації Російською Федерацією Кримського півострова в лютому 2014 року, Представництво продовжило свою діяльність у місті Херсон. З 2019 року – відкрито офіс також у Києві - з метою забезпечення оперативної взаємодії та координації з центральними органами виконавчої влади зокрема. До повноважень Представництва входить: підтримка і забезпечення політичних, соціальних, інформаційних, культурних та інших зв'язків з громадянами України, які проживають на тимчасово окупованій території; здійснення моніторингу додержання їхніх прав і законних інтересів, а також тих, хто переселився з тимчасово окупованої території і перебуває в інших регіонах України; вивчення соціально-економічних та політичних процесів на ТОТ, підготовка відповідних аналітичних матеріалів та подання їх в установленому порядку на розгляд Президентів України, тощо. У 2021 році на базі Представництва створено Офіс Кримської платформи для забезпечення ефективного виконання Україною її зобов'язань у рамках Кримської платформи. Після початку повномасштабного вторгнення РФ на територію України 24 лютого 2022 року, діяльність офісів Представництва у Києві та Херсоні була тимчасово призупинена, а окремі члени команди були передислоковані до інших українських міст із міркувань безпеки. Однак, ми продовжуємо працювати дистанційно та виконуємо свої обов'язки задля перемоги України, деокупації та реінтеграції Криму.